



VARVET

Medlemstidning för Jordenruntsegelare Nr3, 2024



Tvätta båt

Text och bild Håkan Landberg, medlem i Teknikrådet

Marknaden är full av fantastiska produkter för båtvård. De flesta har sina favoriter och betalar ofta dyrt för dem. Vi jobbar i stället med några få och billiga komponenter.

När man ska tvätta krävs några olika komponenter:

1. Grundläggande är att ha något som löser fett och smutts. Det är just det som **vanligt handdiskmedel** är utvecklat för. Vi använder Yes då det har god fettlösande förmåga även i kallt vatten
2. För trädetaljer behöver man ofta kunna ta bort begynnande beväxning av mögel och alger. **Klorin**, som består av en lösning av natriumhypoklorit i vatten, funkar bra.
3. Gelcoat blir lätt missfärgat och det kan bli ”rinnor” av rost om det rostfria inte varit lika rostfritt som man hoppats på mm. Det mesta av detta kan tas bort med **oxalsyra** som kan köpas som pulver i välsorterade färgaffärer.



Med dessa tre komponenter och vatten, massa sötvatten, tvättar vi vår båt. Diskmedel och klorin går att köpa överallt. Det enda man behöver ha med sig ombord är oxalsyrapulver och en spryflaska. Det väger lite och kan stuvvas undan i ett hörn.

Uppe på båten

Teakdäcket och sittbrunnen (med teak) tvättar vi med en modifierad variant av det som ibland kallas för HR blandningen. Den består i original av en flaska klorin och en flaska Yes i en hink med ljummet vatten. Vi använder en halv liter Klorin och betydligt mindre Yes, kanske en till två deciliter. Tänk på att ta i Yes allra sist, annars blir det skum över hela båten. En hink brukar räcka till däck och sittbrunn.

Börja med att skölja av allt löst med vatten. Låt vattnet rinna av. Vi jobbar sedan med en ”lagom” del i taget. Skrubba gelcoat och teak med borste, tvärs fibrerna i träet. Vi använder en vanlig levang. Svåråtkomliga delar skrubbar vi med diskborste och ibland krävs en gammal tandborste för att komma åt.

Spola sedan med rikligt med vatten innan det börjar torka. Man ska spola så mycket att det inte skummar alls och sedan spola lite till. Vi brukar titta över den tvättade ytan när det inte skummar längre. Ofta ser man då fläckar som behöver en extra om-



En lösning av oxalsyra och diskmedel i vatten sprayas på skrovet

gång med en liten borste. Sedan fortsätter vi att spola – länge.

Är det ont om sötvatten kan man spola det mesta med saltvatten och sedan bara skölja av en sista gång med sötvatten.

Vi slipar aldrig teaken när den är blöt. Vi väntar tills den torkat efter tvätt och slipar sedan tort där det behövs, dammsuger och sköljer sedan efteråt.

Skrovet

Vi börjar med att lösa upp oxalsyra i ljummet vatten. Använd en glasburk och en träspatel för att röra runt (eller sätt på locket och skaka). Tillsätt så mycket att det blir lite ouplöst kvar på botten, det kallas för mättad lösning. Oxalsyra är frätande så använd skyddsglasögon och handskar. Den kan sparas lång tid. När den börjar ta slut så tillsätter man bara mer vatten och pulver. Pulvret är drygt. Burken ni ser på bilden har vi haft i över tio år nu och den är inte slut.

Blanda sedan en cirka en halv deciliter mättad oxalsyralösning i två liter (söt)



Effekten av oxalsyrans blekande effekt syns snabbt och tydligt

vatten (en sprayflaska) och tillsätt sedan en rejäl skvätt Yes. Är skrovet väldigt gult så kan man ta lite mer syra och om det ser bra ut, ta lite mindre.

Spraya ett tunt lager på skrovet och skrubba lätt direkt efteråt för att säkerställa att hela ytan blir behandlad. Fula fläckar och ”rinnor” kan behöva en extra omgång. Skölj med rikligt med vatten. Finns det fläckar kvar så spraya igen, och använd om det behövs en mirakelsvampen som slipar lätt, skrubba lite hårdare/längre och skölj efteråt. Skrovet ska sköljas ordentligt, dvs mer än vad man tror och det går bra med saltvatten om man torkar bort efteråt, eller sköljer det sista med sötvatten.

När skrovet torkat kan man reparera skador och slipa bort svåra fläckar innan man waxar.

Teak

Det finns massa olika sätt att behandla den rengjorda teaken. Vi har pratat med båtbyggare och båtvårdare på Orust och de är rörande eniga om att man inte ska olja eller ▶

lacka, då skapar man bara evighetsarbete åt sig själv. Boracol en gång om året, två om man ligger ute under vintern, skyddar teaken. Det är allt man behöver eftersom teaken i sig själv är så fet. Lägg på koncentrerad lösning på torrt trä. Om det torkar fort kan man spraya ett tunt laget vatten för att hålla det fuktigt så att medlet hinner tränga in i träet.

Gelcoat

Kvarvarande fläckar och kritning (vi har en del blå gelcoat som alltid kritar) tar vi med vit "mirakelsvamp" och om det är riktigt illa slipar vi med 1 000 och sedan 2 000 vattensliptrissor (finns hos Viking Yachting). Vattenslipning med 2 000 motsvara en ganska fin rubbing. Fördelen med vattenslipning är att man kan använda vatten med Yes i.

Tänk på att eftersom tvätten görs med fettlösande medel, som löser gammalt vax,

behöver gelcoaten skyddas, ibland rubbas och alltid poleras/vaxas, efter tvätt. Tvättar gör man med fördel på hösten. Poleringen för att få den där fina glansen görs med fördel på våren. Har man tvättat och skyddat gelcoaten med ett lager på hösten räcker det att tvätta bort vinterdammet med vatten eller en mild Yes lösning och skölja innan poleringen.

Aluminium

Aluminium och oxalsyra är inte någon bra kombination och Boracol varnar för att det kan ge fläckar på aluminium. Skulle man få medlen på aluminium gäller det att spola med vatten. Om man inte vill spola bort dyr Boracol från däck kan man torka flera gånger med ordentligt fuktad trasa och sedan torka tork



Telefon 0735-77 83 26
www.batfixaren.se

- Pulpit
- Badbryggor
- Tankar
- Targa bågar
- Peke
- Sprayhoodbågar med handtag



FLASKPOST från S/Y Zutana

Skepp Ohoj från ZUTANA

I skrivande stund befinner vi oss på Sicilien, Termini Imerese, strax öster om Palermo som kommer att bli vår vinterhamn i år.

Vi har tillbringat större delen av sommaren i Grekland (Peloponesos, Cykladerna och Joniska) där den extrema värmen från mitten av juni ända till september verkligen tårt på krafterna. Vädretsituationen i Medelhavet i år har varit och är väldigt exceptionell med kraftiga åskoväder som resultat av det varma vattnet, vilket enligt uppgift är hela 8°C varmare än normalt. Att parera vädret har varit en av årets största utmaningar och är det fortfarande.

Nu har vi återvänt tillbaka till Sicilien via det italienska fastlandet och en sväng på de Eoliska öarna eftersom vi kände att vi behövde byta ut den grekiska menyn på restaurangerna till den mer varierade italienska och framförallt, det fantastiska sicilianska köket :)

Med önskan om en fin fortsättning på seglingssäsongen
Pernilla och Roger

